

ANEXO I

Escolma de poesía do tema 10: A poesía de fins do XX e comezos do XXI. Temas e autores dos 80 e 90. Poetas e tendencias actuais máis relevantes

Índice

Poesía da Xeración dos 80	2
Alfonso Pexegueiro	2
X. L. Méndez Ferrín	2
F. Salinas Portugal	3
Claudio Rodríguez Fer	3
A. R. Reixa	3
Poesía da Xeración dos 90	4
Carlos Negro	4
Lupe Gómez	5
Séchu Sende	6
Gonzalo Navaza	7
Xohana Torres	8

Poesía da Xeración dos 80

Alfonso Pexegueiro

En Seraogna hai pegadas de traballo:

Pegadas que o carro

Repite camiño do campo, da casa,

E as zocas cravan

Nas pedras e no barro.

Alfonso Pexegueiro: *Seraogna*

O título de Seraogna é o anagrama de Angoares, parroquia ponteareá onde naceu o poeta.

X. L. Méndez Ferrín

“Diante da Compostela doutros días”, en *Con pólvora e magnolias*.

Digo cecais

Con cecais boca de nada

Digo ónde

Estades agora tempos

Docísimamente de antano calo e digo

Por acaso Helena ou María

Balteira

“Ourens”, en *O fin dun canto*

poño a man sobre a arma de desistir, alapeante,

e súpeto un ventíño que aloumiña

como as luvas de mamai cando volta do cine pola noite,

e todo o intre paira na tarde sen final

porque o neno camiña entre os repolos de onda apoza

e a finca está a piques de reventarme o fígado

de amala e de evocala corno fago

nos horizontes incendiarios da lembranza da miña patria perdida.

Tanto pranto contido neste vaso de agora

reborda en chafariz defel e cousa aceda.

alí os corredores en lume, as estrelas,

os ledísimos xofres inflamados, as ardentes noites

poboadas de velaíñas entrometéndose

na galería de diante do lembrado, espello

das criaturas de lapa da miña patria perdida

F. Salinas Portugal

“O tempo da nenez”, en *Os habitantes da culpa*

Quixen entón regresar ao tempo
da nenez era imposible
regresar aqueles sitios
con recendo de mazá
e amoras negras

Claudio Rodríguez Fer

A boca violeta

A túa boca violeta laboreal e venérea
Levita polo cosmos inmensamente aberta
Manando levemente lava rosa
Na hora horizontal das cavernas da carne

A. R. Reixa

As ladillas do travesti

maxinade agora
namentras mil emisoras son posible presa dos comandos
maxinai agora a proclama
venceremos
faremos absurdo o consumo
relegaremos a utilización dos envases de dcoca cola
seremos moitos e controlaremos moitas emisoras
maxinade agora
namentras un comando armado
controla esta emisora
a soidade
escoitando a radio
a palabra cortafríos
eras o rei do mundo —pensabas— botando o cigarro despois do polvo
si
permanezan atentos
hoxe que o noso comando armado
controla esta emisora
[...]

Este texto mestura o discurso radiofónico co poético. O seu estilo dista de ser poético, no sentido estrito da palabra, xa que a linguaxe é coloquial e predomina o prosaísmo. Foi unha poesía renovadora no seu momento.

Poesía da Xeración dos 90

Carlos Negro

Thunder Road

Deixa
que os motores
ruxan salvaxes
imos xuntos
queimar
a madrugada
esnifar
unhas cantas raías
da estrada
a tope
a arrasar
nena
a arrasar
que o día de mañá
din que nunca existiu
e ti tes uns ollos azuis
e flipantes
e eu un burato de medo
no medio da chapa do peito
que se cadra ti
esta noite
es quen de encher
agora
corpo a corpo
antes de que oxiden
as horas e a vida
sexa
fume de tubo de escape
unha derrapaxe
en falso
na seguinte curva

O protagonista masculino amosa unha pose de malote e unha grande ansiedade por gozar intensamente da vida, aínda que sexa por medio da velocidade, do consumo de drogas e do sexo, co risco de matarse na estrada.

Repárese no léxico coloquial, da xiría xuvenil relacionado co lecer nocturno: “queimar a madrugada”, “esnifar unhas cantas raías”, “a tope cos malotes de sempre”, “a arrasar / nena / a arrasar”, “flipantes”.

Lupe Gómez

O amor

O amor foi
un trallazo moi forte
que rompeu
a ventá. E quedou rota
para sempre. Eu limpei
do chan
os cristais. Corteime
con eles
en tódolos dedos.

Estamos ante un poema que sinala que o amor e a dor van sempre unidos. Tamén podemos interpretalo como un poema de desamor.

Séchu Sende

Eue

Setembro foi o noso mes de vendima no Ribeiro:
Ernesto, Félix e eu, tres mozos no val dos octoxenários,
fixemos-lle o viño á Nieves de Viete, a 5 mil ptas. o día,
e mais ao Benito, o vello do marcapasos de ouro:

Vendimar, cargar, machucar, encher os pipotes.
E á noite en cas Carmiña ouvíamos historias da Guerra
—o día que agochou unha pistola no peito—, contos
do lobo e as palabras eue, puzo, caravel, ántese.

Logo conseguimos traballo en Beade, nas viñas dos Rei,
indianos: traballo durísimo nas cepas e historias
de Venezuela, de máfias políticas e risos á hora do xantar.
O nome da adega era Socalcos, industria familiar.

Mentres acarrexo as uvas ao tractor, gosto de escoitar
as vendimadoras —rapazas novas con sucre na lingua—
falando da perruquería, dos segredos do sexo,
ou de se eu debo ser algo tímido, porque falo pouco.

De súpeto, un día descubres que o máximo esforzo
che duplicou o músculo. Pensas: os meus brazos
semellan doutro. Vas beber á fonte, se non mira o patrón.
Dás en pensar: Cales serán as porcentaxes de mocidade en paro?

Acaba a vendima, deixo Ourense, volto ás casa
de meus pais, á cidade, á Biblioteca, ao bus urbano,
ao paro, á contemplación. Pasan os meses. Mesmo
vou a un concurso da TV. Recupero os brazos de antes.

O poema ten unha gran dose de **narratividade**. A voz lírica conta que traballou na vendima no Ribeiro e en Beade, onde viviu experiencias enriquecedoras, escoitou historias, etc., que contrastan coa súa cotidianidade na cidade onde vive.

Gonzalo Navaza

Apáñese un mercante petroleiro
Dos que pasan por cerca da Marola
Argállese un pitosfio que nin diola
Que faga alucinar o mundo enteiro,

Bótese un delegado pintureiro,
Acálese xornais e caixa tola,
Procúrese esquecer dar pé con bóla,
entréguese ós leóns un conselleiro.

Engádanse uns bistés de boi de palla,
salfírase de soberbia incompetente,
en ver de dar razóns, sáquese a tralla.

Móntese un show mediático imponente,
ignórese o clamor, míntase a esgalla,
desprécese o país e a súa xente.

Cózase todo
no mesmo pote:
lacón con grelos
de chapapote.

Poesía circunstancial, de **denuncia**. Escrita nun ton irónico e con léxico antiliterario. Denúnciase o desastre ecolóxico do Prestige ao estilo de receita de cociña.

Gonzalo Navaza: Suplemento Redes Escarlata. Receita do «pote gallego».

Xohana Torres

Declara o oráculo:

QUE á banda de solpor é mar de mortos
Inceta, última luz, non terás medo.

QUE ramos de loureiro erguen rapazas.
QUE cor malva se decide o acio.

QUE acades disas patrias a vindima.
QUE amaine o vento, beberás o viño.

QUE sereas sen voz a vela embaten.
QUE un sumario de xerfa polos cons

Así falou Penélope:

Existe a maxia e pode ser de todos.
¿a que tanto novelo e tanta historia?

EU TAMÉN NAVEGAR

Xohana Torres: *Tempo de ría*

Vocabulario:

- **Oráculo:** afirmación, sentenza tallante, infalible ou de grande
- **Embaten:** de embater, golpear fortemente o mar contra as
- **Xerfa:** superficie escumosa que se estende no mar inmediato á costa, producida polo bater das ondas contra as rochas.
- **Cons:** penedos en forma de punta que no mar quedan ao descuberto cando baixa a marea.
- **Novelo:** por nobelo, bóla de fío enrolada ordenadamente.

Xohana Torres, igual que María Xosé Queizán, foron algo así como as «mestras» das poetas máis novas desde a década dos 90. Este poema foi decisivo nesa influencia exercida por Xohana Torres. Nel a poeta preséntanos unha **Penélope afastada da tradición mítica** que se nega á espera submisiva que lle adxudicou a historia e decide navegar.